

Česká zemědělská univerzita v Praze

Povozně ekonomická fakulta

Obor: Provoz a ekonomika

Katedra ekonomických teorií

Téma bakalářské práce: **Hospodářský vývoj Libanonu**

Vypracovala:
Vedoucí bakalářské práce:

Jana Veselovská
Ing. Andrea Ecková, Ph.D.

© Praha 2007

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma „Hospodářský vývoj Libanonu“ jsem vypracovala samostatně a použitou literaturu jsem uvedla v přiloženém seznamu.

Poděkování

Ráda bych tímto vyjádřila poděkování vedoucí mé bakalářské práce Ing. Andree Eckové za odbornou pomoc a věcné připomínky.

Hospodářský vývoj Libanonu

Souhrn:

Libanon je malá země na břehu středoziemního moře. Má 2 miliony obyvatel a za svou dlouhou historii se potýkala s množstvím válečných konfliktů. Počátkem století se jeho ekonomika vyvíjela příznivým směrem, HDP rostlo, zmenšoval se schodek státního rozpočtu, zpomalil se růst státního dluhu a příznivě se vyvíjel i zahraniční obchod. Libanonští občané žijící v zahraničí podporovali vývoj ekonomiky svými investicemi. Válka s Izraelem v roce 2006 však tento vývoj do značné míry negativně ovlivnila a pozastavila.

Klíčová slova:

- Hospodářský vývoj
- Hrubý domácí produkt
- Inflace
- Státní dluh
- Zahraniční obchod

Economic developement of Lebanon

Summary:

Lebanon is a small country situated at the Mediterranean sea. Its population is 2 million inhabitants. During his long history, Lebanon had to face many international armed conflicts. At the beginnig of this century the economy of Lebanon began to evolve in an auspicious way. The GDP began to grow, the budget deficit decreased and the foreign trade improved. Lebanese living outside their country supported the improvement of lebanese economy by many investments. The war with Izrael in 2006 influenced this economic developement in negative way and at some parts the developement got interrupted.

Key words:

- Economic developement
- Great domestic product
- Inflation
- State budget
- Foreign business

Obsah:

HOSPODÁŘSKÝ VÝVOJ LIBANONU	1
ECONOMIC DEVELOPEMENT OF LEBANON.....	2
1 ÚVOD.....	4
2 CÍL PRÁCE A METODIKA	6
3 LITERÁRNÍ REŠERŠE.....	7
3.1 HOSPODÁŘSKÁ POLITIKA.....	7
3.2 HOSPODÁŘSKÝ VÝVOJ LIBANONU	10
4 ANALÝZA.....	17
4.1 CHARAKTERISTIKA ZEMĚ	17
4.2 MAKROEKONOMICKÉ UKAZATELE ZEMĚ	21
4.2.1 <i>Vývoj hrubého domácího produktu</i>	21
4.2.2 <i>Inflace</i>	24
4.3. HOSPODÁŘSKÝ VÝVOJ.....	25
4.4 ZAHRANIČNÍ POLITIKA.....	27
4.4.1 <i>Obchodní bilance</i>	27
4.4.2 <i>Spolupráce s Českou republikou</i>	29
5 DISKUSE	31
6 ZÁVĚR.....	33
7 SEZNAM LITERATURY.....	34
8 PŘÍLOHY	36

1 Úvod

Libanon je malá země u pobřeží Středozemního moře. Je obklopena takovými mocnostmi jako jsou „velký bratr“ Sýrie a Izrael, s nimi pak sousedí Jordánsko,

Turecko a Irák. Život této země byl vždy silně ovlivňován právě těmito zeměmi. Syrská vojska okupovala Libanon od 70. let a ještě jej zcela neopustila. Historie samotného Libanonu sahá až k počátkům lidstva, vždyť také jeho kolébka, Mezopotámie, není nijak daleko a nejstarší město na světě, Damašek, je hned za horami.

Tato země leží na důležitém strategickém místě a také toho dokázala vždy náležitě využít. Vždyť díky křižovatkám nejdůležitějších obchodních tras dokázala nabýt velkého bohatství. V dobách své největší slávy byla nazývána Švýcarskem nebo také Perlou Blízkého východu. Projížděli tudy bohatí obchodníci, slavní a mocní lidé si tu stavěli velké rezidence a v té době pokrokový Libanon budoval krásná letoviska a satelitní městečka. Mořské pobřeží, zasněžené hory a cedrové háje, to vše vedlo k rozmachu turistiky. Libanon jako orientální země nabízel velké možnosti i díky svému postoji k Islámu. Ortodoxní Islamismus zde neměl nikdy velký vliv a Libanon se svým moderním postojem k životu rovnal evropským zemím. Nemałym vlivem k tomu ale přispěla skutečnost, že až do roku 1943 byl Libanon ceněnou francouzskou kolonií.

Libanon je válkami zmítaná země s velkou historií. Počátkem 90.let se strhávali válkou poničené domy, budovala se nová střediska, přicházeli zahraniční investoři. Už to nebyla jen země pro dobrodruhy, ale pomalu se Libanon opět stával zajímavou destinací pro mnohé turisty. Vláda udržovala krajní extremisty v jistých mezích a věnovala se obnově země. Atentátem na Rafíka Háríriho se ale roztočil koloběh událostí, který vedl k upevnění moci radikálního Hizballáhu, ozbrojování extrémistů a válce s Izraelem.

V této práci je zachycen hospodářský vývoj posledních 7 let pomocí makroekonomických ukazatelů. Počátkem tisíciletí je stále ještě patrná snaha o obnovu ekonomiky válkou zničené země. S rokem 2006 ale přichází „Druhá libanonská válka“ s Izraelem a její zničující dopady na život celé země. Cílené útoky izraelských vojsk na strategické cíle se mohli zdát geniálními pro izraelské politiky, vůdce, generály a širší veřejnost, pro libanonský lid to ale znamenalo návrat o 15 let zpět. Země je opět ve stavu, kdy v roce 1990 skončila 13tiletá občanská válka. Zničena byla veškerá infrastruktura - hlavní silnice vedoucí na jih, mosty na Litani a Jordánu, všechny přistávací dráhy mezinárodního letiště, okupován byl i přístav. Útokem na lodě kotvící u břehů Libanonu se navíc Izraelci zasadili o ekologickou katastrofu při níž byla zničena téměř veškerá fauna a flóra Středoziemního moře v této oblasti a ještě v současnosti jsou patrné stopy po ropné a olejové skvrně.

Především libanonská mladá generace je se současným stavem velmi nespokojena a má největší ambice změnit tuto situaci. V možnostech moderní technické společnosti dávají hojně najevo své znepokojení, nesouhlas s vyvíjející se situací a velkým dílem se zasadili o široké povědomí lidí ve světě o jejich situaci. Moderním uměním vyjadřují své stanovisko a odhodlání nenechat Libanon padnout, zasadit se o jeho znovuzrození a udělat z něj opět Perlu východu.

2 Cíl práce a metodika

Libanon je země, která se v průběhu celé své historie spíše než s ekonomickými nezdary potýkala s mezinárodními politickými problémy v podobě válečných konfliktů, okupace cizími vojsky a zdlouhavých válek.

Cílem této práce je zachytit hospodářský a ekonomický vývoj posledních 7 let. V této době je patrná snaha o obnovení ekonomického potenciálu země, došlo však k izraelsko-libanonské válce. Úkolem je zmapovat situaci země v době nového tisíciletí a to v kontextu se všemi okolními vlivy, které měly dalekosáhlé dopady na její současný stav. Sleduje se zejména vývoj HDP a inflace. Vývoj nezaměstnanosti nebylo možné posoudit, jelikož oficiální statistiky jsou dle odborníků pod úrovní skutečné nezaměstnanosti. Skrytá nezaměstnanost je odhadována na dalších 15 - 20%.

Je otázkou, zda následky války přilákají potřebné investory a poskytnou podmínky pro obnovu země nebo zda je riziko investice v oblasti konfliktního a nestálého Blízkého východu stále příliš veliké.

Metodika zpracování práce se váže zejména na sběr potřebných informací. Ty byly získány především z odborné literatury, kterou je možné si zapůjčit v Národní knihovně. Důležitým zdrojem též byla Souhrnná teritoriální informace, která je každoročně vypracována pracovníky Ministerstva zahraničních věcí působících na zastupitelských úřadech v dané zemi. Konkrétní údaje pak poskytly velice dobře dostupné a zpracované internetové stránky libanonských institucí a to především Statistického úřadu, Ministerstva ekonomiky a obchodu a Banky Audi.

Bakalářská práce má dvě části: metodologickou a praktickou. Metodologická část je zaměřena na objasnění pojmu hospodářského vývoje. Praktická část je věnována především makroekonomickým údajům, jejich analýze a syntéze.

3 Literární rešerše

3.1 Hospodářská politika

„Pojmem hospodářská politika lze chápat souhrn záměrů, opatření a jednání, jejichž cílem je nepřímé ovlivňování, regulace či bezprostřední zásahy do průběhu hospodářských procesů v určitém státním či územním celku. Je součástí obecné politiky a předpokládá, že její nositelé mají v daném prostoru a v rámci daného společenského systému politickou výkonnou moc.“¹

„Hospodářská politika je uplatňování makroekonomické teorie v praxi se zřetelem na chování mikroekonomických subjektů. Jejím předmětem je národohospodářský rozvoj, jeho stabilita a rovnovážnost. Dále se zabývá růstovými faktory, využitelností zdrojů, poznáváním stavu a vývoje finanční a rozpočtové situace, vlivem množství oběživa na výkonnost ekonomiky, zaměstnaností, sociálními aspekty reprodukce a komplexními souvislostmi struktury národního hospodářství. Představuje tedy soustavu poznatků o fungování ekonomiky, na základě kterých stát prostřednictvím různých opatření ovlivňuje vývoj hospodářské a sociální sféry. Je procesem směřujícím k vytvoření souladu mezi zájmy státu jako celku a jednotlivých ekonomických subjektů.“²

„Opatření hospodářské politiky jsou odezvou na odchýlení ekonomické praxe od žádoucích záměrů (od stanovených hospodářských cílů). Jde tudíž o cílovou orientaci, která vyžaduje spolehlivé informace o způsobu fungování národního hospodářství. Jedná se o subjektivní, ale prověřitelné informace o průběhu ekonomických procesů.

W. Eucken: „Ústředním úkolem hospodářské politiky je vytvářet takovou konstelaci podmínek či takový hospodářský řád, který nevyvolá touto politikou

---

¹ M. Žák, Základy hospodářské politiky, 1993

² Doc. Ing. B. Kadeřábková, Ing. M. Sedláček, Makroekonomické modely a hospodářská politika, 1996

nechtěné tendence.“ Na základě svých teoretických závěrů rozeznává W.Eucken dva typy principů hospodářské politiky:

- konstruuující, které vytvářejí hospodářský řád,
- regulativní, které pomáhají udržovat systém schopný fungování.“¹

„Hospodářská politika je jako vědní disciplína v neustálém vývoji, formuje se pod vlivem ekonomických a politických skutečností a to jak domácího, tak zahraničního charakteru. Získané poznatky poskytuje pro potřeby státu, který pak zabezpečuje vytváření optimálních podmínek pro fungování jednotlivých ekonomických subjektů.“²

„Současná hospodářská politika musí respektovat zejména měnící se podmínky ve světové ekonomice. Internacionalizace trhu vede ke smazávání hranic. Stále narůstající podíl rozvinutých (a většinou poměrně prosperujících) ekonomik vede k jistému optimismu v předpovědích hospodářské prosperity celého světa. Rozvoj světového hospodářství může posloužit za materiální základnu skutečného osvobození člověka. Základem budoucí prosperity se stává svoboda jednotlivce a fungování tržního mechanismu, který je nezávislý na:

- státu a státní moci,
- na jednotlivých společenských skupinách,
- na sobě navzájem.

Možnosti hospodářské politiky jsou závislé na tom, jak je společnost organizována, neboli jaká je společností přijatá společenská forma. Tato společenská forma určující charakter politického uspořádání ovlivňuje charakter hospodářské politiky. Společenské formy rozlišujeme:

- despotickou,
- anarchickou,
- demokratickou.“¹

---

¹ M. Žák, Základy hospodářské politiky, 1993

² Doc. Ing. B. Kadeřábková, Ing. M. Sedláček, Makroekonomické modely a hospodářská politika, 1996

„Teorie hospodářské politiky vymezuje pro funkci státu v ekonomice v současné době následující oblasti:

- působit na upevňování trhu a efektivnost tržního mechanismu,
- efektivně přerozdělovat důchody tržních subjektů v zájmu jejich optimálního, postavení na trhu výrobků, výrobních faktorů a služeb,
- stabilizovat rozvoj národního hospodářství a vyvíjet opatření k dosahování rovnovážného stavu.

Pravidla při regulování ekonomiky stát určuje buď vydáváním zákonů nebo uzavíráním smluv. Jeho ekonomická podpora se orientuje na vytváření konkurenčního prostředí, podporu podnikatelské sféry především daňovými nástroji, vyplácení příspěvků na tvorbu nových pracovních míst a uskutečňování vládních investic. Další oblasti působení státu v ekonomice se orientují především na podporu vědeckotechnického rozvoje a podporu malých a středních podniků, dále na politiku plné zaměstnanosti a politiku sociálních záruk a garancí.²

„Za cíle hospodářské politiky se ve vyspělých ekonomikách obvykle považují tyto cíle:

- trvalý a přiměřený hospodářský růst,
- vysoká míra zaměstnanosti,
- stabilní cenová hladina,
- vnější ekonomická rovnováha.

Cíle hospodářské politiky jsou vůči základním společenským cílům cíli podřadnými. Za základní společenské cíle se považují svoboda a spravedlnost, jistota a pokrok.

Hospodářská politika se musí opírat o fakta o vývoji národního hospodářství, které musí analyzovat, aby mohla formulovat principy a opatření podporující

---

² Doc. Ing. B. Kadeřábková, Ing. M. Sedláček, Makroekonomické modely a hospodářská politika, 1996

ekonomický rozvoj země. Makroekonomická analýza se zpravidla soustřeďuje na tyto hlavní oblasti:

- výroba a ekonomická úroveň země,
- vývoj národohospodářské poptávky,
- vnitřní rovnováha,
- zahraniční obchod a vnější rovnováha,
- zaměstnanost a trh práce.¹

„Hospodářská politika jednotlivých vlád překračující hranice je zaměřena třemi směry:

- na regulaci a podporu mezinárodního obchodu,
- na regulaci a podporu mezinárodního pohybu kapitálu,
- na podporu vzniku větších ekonomických celků propojováním národních ekonomik cestou hospodářské integrace.¹

3.2 Hospodářský vývoj Libanonu

„Před vypuknutím občanské války v roce 1975 patřilo libanonské hospodářství k nejzdravějším a nejrozvinutějším v regionu s velkým sektorem služeb, rychle se rozvíjícím průmyslem a menší zemědělskou výrobou. Občanská válka zasáhla každou oblast hospodářství a válečné škody jsou odhadovány na 25 mld. USD. Průmyslová a zemědělská infrastruktura byla z velké části zničena také díky izraelskému bombardování v roce 1982. Od roku 1991, kdy byla ukončena občanská válka, začal opětovný růst ekonomiky a situace na přelomu let 1995 a 1996 vypadala velmi optimisticky. Tento vývoj však zbrzdila vojenská akce Izraele (pod názvem Hrozný hněvu). Důsledky této operace byly pro Libanon katastrofální a jenom přímé materiální škody na infrastruktuře dosáhly 500 mil. USD.

Libanonská vláda, která byla premiérem Harírím sestavena v roce 1992, si jako svůj hlavní cíl stanovila obnovu a rekonstrukci země. Dalším záměrem bylo vytvořit

---

¹ M. Žák, Základy hospodářské politiky, 1993

příznivé investiční a podnikatelské klima za účelem přilákání zahraničních investorů a tím i zahraničního kapitálu. Obnovu země řídí vládou jmenovaná Rada pro rozvoj a rekonstrukci, která zadává tendry na projekty zejména v oblasti infrastruktury, výstavby, spojů a energetiky. K financování všech projektů se využívají vnitřní a zahraniční zdroje. Strategii vlády je v prvním období 3 - 5 let obnova infrastruktury na předválečnou úroveň za pomoci zahraničních půjček a finančních darů, v průběhu 5 -7 let zvýšení objemu průmyslové výroby a vývozu za pomoci zahraničního kapitálu a nakonec rozvoj ekonomiky bez zahraniční pomoci.

Tamní průmysl zaznamenal prudký růst koncem 60. a počátkem 70. let, během občanské války byl však značně poškozen. Velký vliv měla kromě zničení a poškození továren rovněž emigrace tisíců kvalifikovaných pracovních sil. Průmysl je převážně v soukromém vlastnictví a soustřeďuje se na výrobu textilu, potravin, stavebních hmot (zejména cementu), chemikálií a nábytku. Průmyslová výroba se velkou měrou podílí na vývozu.³

„Ve zprávě o vývoji libanonské ekonomiky za třetí trimestr roku 2004 Světová banka (SB) vyvrací skepsi, že nová vláda, jejíž mandát trvá pouze do května příštího roku, nemůže přispět k ekonomickému rozvoji země. SB oceňuje snahu nové libanonské vlády bojovat s korupcí a řešit problémovou situaci v libanonské energetice a telekomunikacích. Dle výroční zprávy Economist Intelligence Unit (EIU) se i přes nejistotu politického vývoje svázaného s očekávanými prezidentskými volbami na podzim 2004 libanonská ekonomika vyvíjela v loňském roce uspokojivě. Měna zůstala stabilní, ekonomický růst vzrostl na 3,5 % a očekává se, že se v následujících dvou letech oživí až na 4 %, dluhová služba výrazně poklesla, vzrostly příjmy do státního rozpočtu a jeho deficit poklesl na 9,9 % HDP. Pozitivní roli při rozvoji ekonomiky sehrál dle EIU hlavně turistický boom a rozmach stavebnictví. Vysoká zadluženost země a nejistota dalšího politického vývoje však nadále zůstávají rizikovými faktory následujícího ekonomického vývoje země a odrazí se zejména do nízké míry budoucích investic.

---

³ Ekonomika, <http://www.sweb.cz/libanonsky.klub>

Podle zprávy Heritage Foundation, která každoročně vyhodnocuje úroveň ekonomické svobody ve 155 zemích světa, Libanon svou mírou ekonomické svobody postoupil za poslední rok o 7 pozic a zaujal celosvětově 76. místo a 8. místo mezi 17 zeměmi regionu Blízkého východu a Severní Afriky. Oproti loňskému roku dosáhl Libanon pokroku zejména v odstraňování obchodních bariér. V oblasti fiskální politiky, kapitálových toků a přílivu zahraničních investic naopak zaznamenal určitou regresii. Ostatní kategorie, podle nichž se index ekonomické svobody stanovuje, zůstaly v případě Libanonu na stejné úrovni – slabinou zůstává hlavně otázka vlastnických práv a transparentnosti, na druhé straně má Libanon nejliberálnější bankovníctví na celém Blízkém východě.⁴

„Zatímco rok 2004 představoval pro Libanon ekonomický boom, nastartovaný uspořádáním donorské konference na oddlužení Libanonu Paříž II na podzim 2002, v roce 2005 ekonomika v důsledku atentátu na bývalého premiéra Harírího v únoru 2005 a celkové politické a bezpečnostní nestabilitě v zemi stagnovala. Oživení ekonomiky v průběhu prvního pololetí roku 2006 bylo přerušeno válečným konfliktem mezi šíitským hnutím Hizballáh a Izraelem 12. 7. – 14. 8. 2006.

Podle výsledků ekonomiky za první pololetí roku 2006 dosahoval odhad ekonomického růstu v Libanonu v loňském roce přehodnocován až na 7 %. K největšímu rozvoji docházelo zejména ve stavebnictví (oproti prvnímu pololetí roku 2005 došlo ve stejném období roku 2006 k nárůstu rozlohy, na kterou bylo vydáno stavební povolení, o 62 %) a v obchodu s nemovitostmi. Výrazný boom zaznamenával rovněž turismus, předpokládalo se, že do konce roku Libanon navštíví až na 1,6 mil. turistů. Za první pololetí roku 2006 došlo k nárůstu turismu o téměř 50 % oproti předchozímu roku, přičemž nejdůležitější turistické sezóny, tj. léto a konec roku, na sebe teprve nechávaly čekat. Prosperoval rovněž zahraniční obchod (export i import; export ve výši 48 %), a zejména byl zaznamenán i velký nárůst v přílivu kapitálu do Libanonu. Zatímco v prvním pololetí roku 2005 do Libanonu směřovalo pouhých 2,3 mld. USD, ve stejném období roku 2006 kapitálové toky dosáhly až 6,3 mld. USD, tj.

---

⁴ Libanon – Souhrnná ekonomická informace, <http://www.businessinfo.cz>

171 % nárůstu. Platební bilance tak zaznamenala rekordního přebytku ve výši 2,562 mld. USD.“⁵

„12. července 2006 dochází ke konfliktu na libanonské hranici. Jedná se o ozbrojenou akci Hizballáhu – raketový útok na město Šlomi. Izrael zahajuje letecké útoky, přestože Kofi Annan vybízí ke zdrženlivosti. Útoky pokračují i v srpnu. 11. srpna přijímá RB OSN rezoluci č. 1701. 14. srpna dochází k zastavení vojenských útoků a je udržováno příměří. Izraelská armáda se stahuje za modrou linii a libanonští vojáci se rozmisťují po celém jižním území. V sídle OSN v New Yorku probíhají jednání a jednotky UNIFIL (United Nations Interim Force in Lebanon) jsou rozšířeny ze 2000 na cca 15000 příslušníků.“⁶

„Válečný konflikt mezi libanonským šiitským hnutím Hizballáh a Izraelem i následující izraelská blokáda způsobily Libanonu nesmírné ekonomické škody. Přímé škody byly libanonskou vládou odhadnuty na 2,8 mld. USD, nepřímé ekonomické škody byly zdroj od zdroje odhadovány až na 8–15 mld. USD (mezinárodní finanční agentura Bear Stearns nicméně součet přímých a nepřímých škod v Libanonu odhadla na 5 mld. USD, což se zdá být s přihlédnutím k dalším ukazatelům libanonské makroekonomiky i celkovým investicím do obnovy Libanonu po ukončení občanské války v roce 1990 reálné - pozn. OEÚ ZÚ Bejrút). Největší podíl škod připadá na zničené domy (cca 60 %, 1,7 mld. USD) - došlo ke zničení na cca 30.000 bytových jednotek. Zhruba 200.000 lidí přišlo o své domovy. Významně byla poničena rovněž infrastruktura (515 mil. USD, letiště, silnice, mosty, energetické rozvody, školy a nemocnice). Nejvíce postiženými hospodářskými sektory se stalo zemědělství a turismus. Nelze ale opomenout i znečištění moře ropou při téměř celém libanonském pobřeží a kontaminace řady oblastí, zejména jižního Libanonu, minami. Ze země v průběhu války odešlo na cca 2 mld. kapitálu. Konflikt měl rovněž zásadní vliv na rozpočtový schodek ve výši 38,6 %, nárůst libanonské zadluženosti až na 40,4 mld. USD (181 % HDP), propad ekonomického růstu o 5 % a nárůst inflace na 5,6 % koncem roku 2006 . Platební bilance skončila nicméně, především v souvislosti se

---

⁵ Souhrnná teritoriální informace – Libanon, <http://www.businessinfo.cz>

⁶ Historie, <http://cs.wikipedia.org/wiki/Libanon>

zahraničními příjmy na poválečnou obnovu, přebytkem ve výši 2,794 mld. USD. Vklady v libanonských soukromých bankách dosáhly koncem loňského roku 76,179 mld. USD (tedy trojnásobku HDP).⁵

„V souvislosti s plánovaným termínem další donorské konference na oddlužení Libanonu (Paříž III, 25. ledna 2007) v Paříži libanonská vláda schválila dne 4. ledna 2007 5letý plán ekonomických reforem. Tento plán, požadovaný donory jako podmínka uskutečnění konference, úzce vychází z návrhu, který premiér Siniora představil již v březnu 2006.

Plán se nevyhnul ani nejcitlivějším tématům, pro něž nebylo možné do vypuknutí loňského válečného konfliktu Hizballáhu s Izraelem najít konsensus mezi hlavními politickými frakcemi země, tj. zvýšení daní a privatizacím. Oproti původnímu návrhu reforem schválený plán reflektuje důsledky letní války na libanonskou ekonomiku: termíny implementace některých reforem (zejména těch se sociálním dopadem) oproti původnímu plánu odsouvá a ambice vlivu splnění plánu na pokles celkové zadluženosti snižuje (zatímco původní návrh plánu počítal se snížením zadluženosti ze současných 180 % na 138 % v roce 2010, schválený plán sleduje snížení zadluženosti na 145 % v roce 2011).

Je více než zřejmé, že schválení plánu reforem libanonskou vládou je zejména dalším ze signálů Siniorova kabinetu o zájmu po úzké spolupráci s mezinárodním společenstvím. Plán nemá podporu celé libanonské politické reprezentace a jelikož pro svou implementaci předpokládá přípravu a přijetí řady zákonů, jeho důsledné naplnění je už dnes značně zpochybnitelné. Libanon nicméně musí v letošním a příštím roce splatit 15,9 mld. USD dluhu a v letech 2009–2010 pak dalších 8,9 mld. USD. Bez podpory mezinárodního společenství Libanon jenom ztěžší dostane svým závazkům tak, aby neprohloubil svou zadluženost na neúnosnou míru.⁷

„Evropská komise rozhodla vyčlenit 10 milionů EUR ze svého rozpočtu na pomoc obětem konfliktu v Libanonu. Podpora by se měla soustředit na nejnutnější

---

⁵ Souhrnná teritoriální informace – Libanon, <http://www.businessinfo.cz>

⁷ Libanonská vláda schválila plán ekonomických reforem, <http://www.businessinfo.cz>

pomoc lidem, kteří přišli o svůj domov a na lékařskou péči. Komise již vyhradila 5 milionů EUR na okamžitou humanitární pomoc. Tato částka byla z unijního rozpočtu narychlo vyhrazena s tím, že další pomoc bude následovat. Komisař pro rozvojovou politiku a humanitární pomoc v pondělí zdůraznil, že prozatím není ještě jasné, jaká je přesně v Libanonu situace a jaká pomoc je nejvíce zapotřebí a přislíbil, že finanční prostředky budou navýšeny ihned, jak bude o situaci v místě konfliktu více dostupných informací. Na poskytování péče přímo v místě konfliktu bude Komise s největší pravděpodobností spolupracovat s Mezinárodním výborem Červeného kříže, několika humanitárními organizacemi, které pracují pod hlavičkou OSN a neziskovými humanitárními organizacemi, které již v Libanonu působí.⁸

„Evropský parlament uvítal plány členských států EU vyslat 7 000 vojáků k posílení mírových sil OSN v Libanonu. V usnesení schváleném na plenárním zasedání ve Štrasburku Parlament rovněž vyjádřil vážné znepokojení nad rozsahem a intenzitou vojenského konfliktu v jižním Libanonu a vyslovuje hluboké politování nad oběťmi z řad civilistů v Libanonu a v Izraeli, vojáků a pozorovatelů OSN a nad rozsáhlými škodami na infrastruktuře.

K zajištění přístupu humanitární pomoci a návratu vysídlených osob Parlament naléhá na uvolnění vzdušné a námořní blokády Libanonu. Europoslanci zdůrazňují i nutnost rychlých a účinných opatření pro rekonstrukci Libanonu. V této souvislosti EP vítá závěry stockholmské konference, kde Evropská komise a státy EU oznámily záměr poskytnout na humanitární pomoc 120 milionů EUR.

Radu a Komisi Parlament vyzývá, aby i nadále spolu s mezinárodním společenstvím zaručovaly základní humanitární pomoc pro palestinské obyvatelstvo. Parlament naléhavě vyzývá izraelskou vládu, aby obnovila převod zadržovaných palestinských příjmů z daní a cel. Izrael dále vyzývá, aby povolil pohyb osob v Rafáhu a na dalších hraničních přechodech v Gaze.⁹

---

⁸ EU poskytne Libanonu 10 milionů EUR v rámci humanitární pomoci, <http://www.businessinfo.cz>

⁹ Parlament pro posílení mírových sil v Libanonu, <http://www.europarl.europa.eu/>

„Pro zvládnání krize posílil MVČK svůj personál v Beirutu, Tyre a Marjayoun a zajíždí až k vesnicím blízko u hranic s Izraelem, kde doručuje pomoc a usnadňuje zdravotnickou péči, a to spolu s Libanonským Červeným křížem.

Plánované požadované fondy umožní v celém Libanonu posílit zdravotní programy a podporu zdravotnických zařízení pro 650 000 osob, právě tak jako umožní ošetřit 5 000 raněných ve válce. MVČK zvýší distribuci jídla a další základních potřeb pro nejméně 200 000 obyvatel a uprchlíků, pro něž jsou v současnosti hlavním zdrojem pomoci místní organizace a rodiny. Přístup k pitné vodě bude zajištěn pro více než 1.200.000 lidí.

Odhaduje se, že 150 000 osob přešlo z Libanonu do Sýrie, kde Syrský Červený půlměsíc potřebným poskytuje pomoc a pomáhá obnovovat rodinné kontakty.

MVČK znova důrazně upomíná všem stranám konfliktu jejich povinnost plně respektovat mezinárodní humanitární právo - zvláště povinnost šetřit civilní osoby a respektovat a chránit zdravotnický a humanitární personál.¹⁰

---

¹⁰ Červený kříž zvyšuje svou humanitární pomoc, <http://www.katastrofy.com/>

4 Analýza

4.1 Charakteristika země

Oficiální název: Libanonská republika

Rozloha: 10.452km²

Počet obyvatel: 3,8 milionu

Hlavní město: Bejrút (1,5 mil. obyvatel)

Úřední jazyk: arabština, francouzština, angličtina, arménština

Peněžní jednotka: Libanonská lira

Náboženství:

- 60% Islám – oficiálně uznané skupiny: šiité, maronité, sunnité, drúzové, islamailité, alawité,
- 25% Křesťanství – oficiálně uznané skupiny: katolické, ortodoxní, protestantské.

Národnostní složení: Libanonci 80%; Palestinci 12%; Arménci 5%; Syřané, Kurdové a jiní 3%

Správní rozdělení země: 6 administrativních správních oblastí tzv. mohafazaty - Bejrút, pohoří Libanon, severní Libanon, jižní Libanon, Nabitie a údolí Bekaa.

Státní vlajka:

Politický systém: Libanon je parlamentní republikou. Libanonská ústava byla přijata 23. června 1926 a je nejstarší kontinuálně platnou Ústavou v arabském světě. V roce 1989 byla tzv. Taífskou dohodou revidována a přispěla k omezení prezidentské moci a transformaci v republiku s dominantním postavením vlády. Funkce prezidenta je dle Ústavy vyhrazena pro příslušníka křesťanské maronitské komunity, předsedou parlamentu pak je muslim-šiíta a premiérem muslim-sunnita. Prezidentské období trvá 6 let. Parlament tvoří jediná komora Národního shromáždění do něhož se každé 4 roky

volí 128 členů. V zemi existuje mnoho politických stran jejichž ideologické zaměření se vztahuje především k etnickým nebo náboženským základům.

Současné obsazení politických funkcí:

Prezident: Emil Lahúd

Předseda parlamentu: Nabíh Berrí

Předseda vlády: Fuád Siniora

Historie Libanonu se datuje až ke vzniku lidské civilizace. Do doby křížáků a dobytí seldžuckými Turky byl Libanon součástí Arabské říše. Od roku 1516 do roku 1918 byl součástí Osmanské říše. Roku 1861 získal autonomii. Během První světové války dochází v roce 1915 k nastolení diktatury v zemi Jamalem Pashou. V té době také dochází k rozpadu Osmanské říše. Koncem První světové války je Libanon obsazen Velkou Británií a poté je okupován Francií. Roku 1925 je Libanon oddělen od Sýrie. V následujícím roce dochází k vyhlášení libanonské ústavy. Roku 1943 je oficiálně zrušen francouzský mandát a je vyhlášena nezávislost země. Jednotky Francie však Libanon opustily až po konci Druhé světové války roku 1946. Postupným příchodem Palestinců vzrůstá i napětí v zemi. Na žádost libanonské vlády do země v dubnu 1976 přicházejí syrské jednotky. Křesťané spolu se syrskou armádou vytlačili palestinské bojovníky na jih země. Již v roce 1978 ale vypukají nové boje a syrská armáda tentokrát podporuje palestinskou stranu. Patnáctiletou občanskou válku v Libanonu ukončila Taífská dohoda přijata roku 1989. Byla sepsána tzv. Charta národního usmíření. V roce 1990 začíná poválečná obnova země. V květnu 1992 vedly sociální nepokoje vyvolané tíživou hospodářskou situací k odstoupení vlády a následným parlamentním volbám v srpnu 1992. V nich zvítězila prosyrská většina. Byla ustavena vláda Rafíka Harírího, jež prosazovala ekonomickou obnovu země. Po celá devadesátá léta pokračují útoky Hizballáhu na Izrael z jižní části Libanonu, na něž reaguje Izrael odvetnými útoky. Až v květnu 2000 ukončuje Izrael okupaci jižního Libanonu a naplňuje rezoluci Rady bezpečnosti OSN č. 425 stažením svých vojsk. Po stažení Izraele převzaly milice Hizballáhu moc v oblasti Shabba farms. 14. února 2005 je proveden atentát na bývalého libanonského premiéra Harírího, který představuje symbol poválečné obnovy Libanonu i jeho ekonomické liberální politiky. Tento akt vyvolává

vlnu protisyrských demonstrací. Je to počátek tzv. cedrové revoluce. 26. 4. 2005 je dokončeno stahování syrských vojsk z Libanonu.¹¹

Libanonský vzdělávací systém a školství se pohybují na vysoké úrovni. Školský systém je zde teoreticky rozdělen na křesťanskou a muslimskou část. Školní docházka není povinná, ale je umožněna všem. Téměř všechny křesťanské děti navštěvují školu a i když u muslimských dětí je tomu jinak, gramotnost této země je 86%. I proto je libanonský školský systém považován za nejlepší v Arabském světě.

Zdravotnictví v této oblasti dosti zaostává. V Libanonu je cca 20 státních nemocnic. Tato zařízení však poskytují spíše základní zdravotnické služby. Většina Libanonců má přístup k těmto službám, avšak s 1 doktorem na 10.000 obyvatel se Libanon řadí mezi země s nedostatečnou zdravotnickou péčí. Zlepšení v oblasti personálu se předpokládalo s návrat Libanonců žijících v zahraničí. Vzhledem k současnému politickému stavu a válečnému konfliktu s Izraelem je tento návrat nepravděpodobný.¹²

Podnebí: středozevní klima na pobřeží, subtropické dále ve vnitrozemí. Charakteristická jsou suchá, teplá léta a chladné, vlhké zimy. Na nejvyšších místech pohoří zůstává sníh po dobu celých 6 měsíců. Průměrné letní teploty dosahují 27°C (výjimkou ovšem není ani 40°C), zimní teploty se v nížinách pohybují okolo 13°C. Výskyt a měření srážek je nejdůležitější v místech libanonského pohoří, které je největším zdrojem pitné vody této oblasti a kde se roční úhrn srážek pohybuje okolo 1800 mm.

Členitost území: Libanon je hornatá země ležící u břehu Středozemního moře. Většina jeho území leží v nadmořské výšce přesahující 1000 m.n.m. a v nejvyšších místech dosahujících až 3000 m.n.m. Tuto část představují především 2 libanonská pohoří Libanon a Antilibanon. Pohoří Libanon dalo jméno této zemi a táhne se rovnoběžně s celým pobřežím. Antilibanon pak tvoří přírodní hranici se Sýrií.

---

¹¹ <http://cs.wikipedia.org/wiki/Libanon>

¹² <http://lexicorient.com/e.o/lebanon.htm>

Fauna a flóra: Na rozdíl od sousedních arabských zemí nemá Libanon vlastní poušť. Vzhledem ke své malé šířce (50 km) a množství řek, které zde pramení, se zde nachází relativně příznivé vegetační podmínky. S rostoucí nadmořskou výškou, měnícím se podnebím, se liší i složení libanonské flory. Při pobřeží převažují věčně zelené křoviny a stromy jako např. olivovník, vavřín a zakrslý dub. Na úpatích hor, směrem k přibývajícím srážkám, rostou platany, borovice, rohovníky a cypřiše. V horských oblastech nastupují pozůstatky cedrových hájů. V údolích při protékajících řekách se daří zachovávat různorodost místní flory, obecně zde rostou břízy, topoly, javory, jasany, habry, olivovníky, ořešáky. V horách se dosud vyskytuje několik medvědů, jsou zde všudypřítomní hlodavci, malí savci a šelmy (hyeny, šakali, divoké kočky).¹³

Cedr: národní strom, libanonské bohatství a znak státnosti. Dříve tato vzácná dřevina pokrývala většinu tohoto území, čímž dala také Libanonu označení „země cedrů“. Pro vysokou kvalitu byla ale hojně využívána a to především pro stavbu lodí. Pozůstatky cedrových lesů a hájů jsou nyní přísně chráněny a střeženy. V nejhorších dobách se dali cedry počítat na kusy, v současné době se usiluje o jeho rozšíření ve volné přírodě.

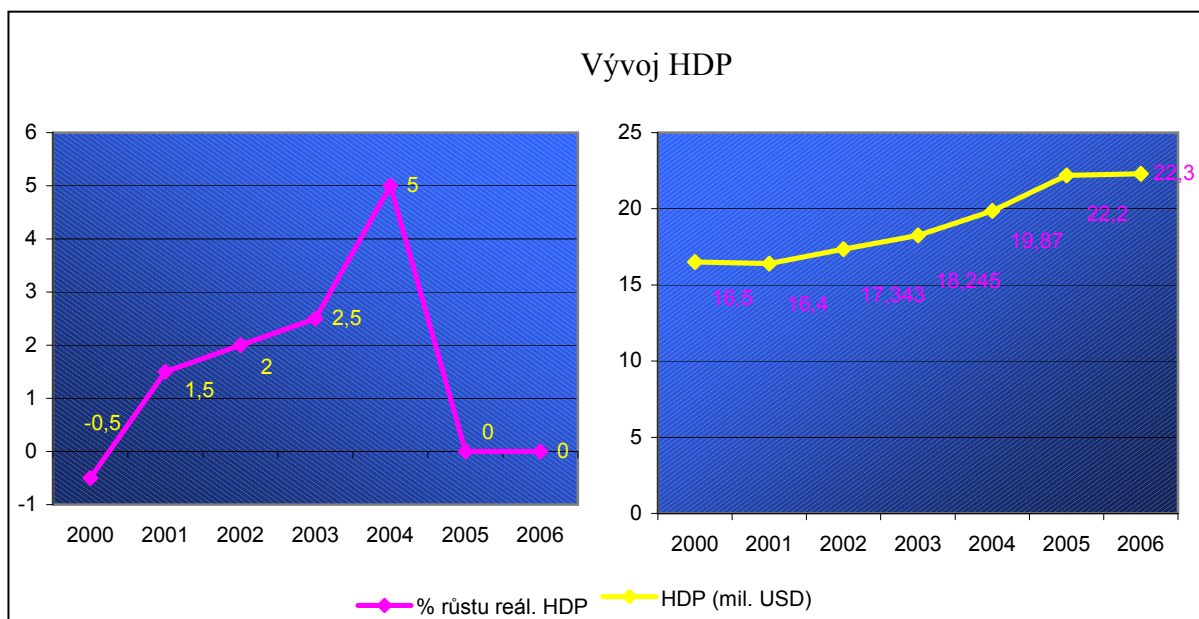
---

¹³ Figuié, G.: Le point sur le Liban. Beyrouth, imprimerie Barneoud, 1998

4.2 Makroekonomické ukazatele země

4.2.1 Vývoj hrubého domácího produktu

Libanon patří k zemím, kde je vedle hodnot HDP nutné přihlížet i k hodnotám HNP. V Libanonu žije 3,8 mil. obyvatel, ale dalších 10 milionů žije v zahraničí. V přílivu kapitálu krajanů zaujímá Libanon vrchní příčky světových žebříčků. V letech 1998 – 2001 dosáhly transfery kapitálů v průměru 1,63 mld. USD ročně, v roce 2003 dle údajů Světové banky do Libanonu plynulo cca 2,7 mld. USD.

Graf č.1 : Vývoj HDP

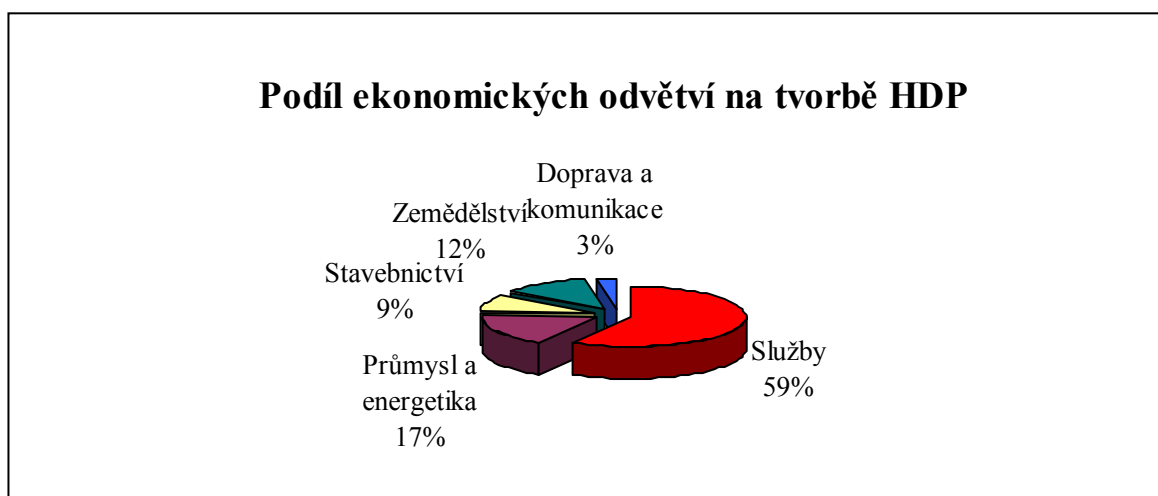
Zdroj: Vlastní sestavení grafu z údajů zveřejněných Banque Audi

Z grafu č. 1 je zřejmé, že investice na obnovu Libanonu po občanské válce se kladně odrazily i ve vývoji HDP, které od roku 2000 do 2005 vzrostlo o 5,7 mil USD. Zpomalení tohoto vývoje patrné ve výši HDP z roku 2006 je přímým následkem ozbrojeného konfliktu a izolace.

Podíl ekonomických odvětví na tvorbě HDP:

Služby	58,1%
Průmysl a energetika	17,3%
Stavebnictví	9,2%
Zemědělství	12,4%
Doprava a komunikace	2,8%

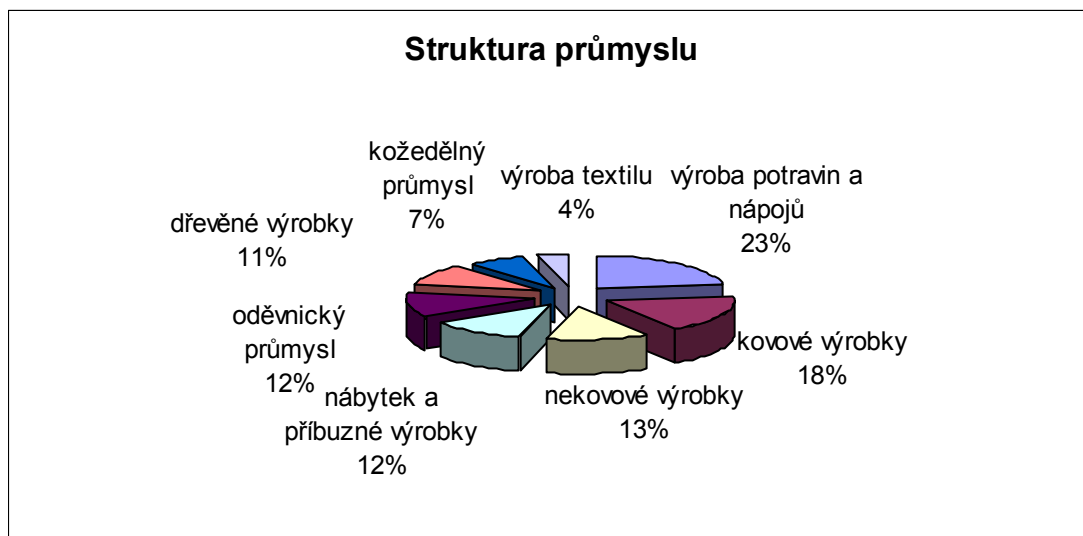
Graf č.2: Podíl ekonomických odvětví na tvorbě HDP

Zdroj: Vlastní sestavení grafu z údajů na www.businessinfo.cz.

Graf odráží podíl ekonomických odvětví na tvorbě HDP. Největší část tvoří služby. V následujících letech se dá předpokládat zvýšení podílu stavebnictví z důvodu obnovy státní infrastruktury a obydlí.

Průmysl

Průmyslová produkce Libanonu dosahuje ročně cca 3,9 mld. USD. Jeho podíl na exportu země postupně vzrůstá, v roce 2005 dosáhl téměř 95,4 % (2,178 mld. USD). Nejdůležitější podíl na vývozu průmyslových výrobků mají stroje, výrobky z kovů, výrobky zemědělsko-potravinářského průmyslu, chemické výrobky a papír. Průmyslová výroba je v zemi situována v blízkosti dvou největších měst - Bejrútu a Tripoli. V současné době se libanonský průmysl nachází v situaci vysokých výrobních nákladů, nízké produktivity, zastaralého zařízení a omezeného přístupu ke zdrojům financování.

Graf č.3: Struktura průmyslu

Zdroje: Vlastní zpracování na základě údajů z www.mzv.cz/beirut

Graf č. 3 zobrazuje strukturu libanonského průmyslu. Nejvíce je zde zastoupena výroba potravin a nápojů. Podle posledních údajů zveřejněných v roce 2002 libanonským ministerstvem průmyslu tvořil průmysl 17,3 % HDP.

Zemědělství

V roce 2002 se zemědělství podílelo na HDP hodnotou 7,3 %. Hlavní podíl na zemědělské produkci tvoří rostlinná výroba (74 % v roce 2004). Živočišná výroba je dosud málo rozvinutá. Centry zemědělské produkce jsou údolí Bekáa a přímořské oblasti na jihu mezi městy Sidon a Tyr a na severu kolem přístavu Tripolis. Následkem válečného konfliktu přišli zemědělci na jihu země a v údolí Bekáa často o svou úrodu i techniku. Oživení zemědělské produkce na jihu Libanonu je pro následující dva roky značně omezeno kontaminací minami. Zemědělství trpí dlouhodobým světovým trendem v odlivu venkovského obyvatelstva do měst, a zejména i nedostatečnou infrastrukturou, která nebyla od ukončení občanské války v potřebné míře nikdy obnovena. Vláda neuvolňuje na jeho rozvoj dostatek financí a obchodní banky směřují do zemědělství jen malé množství svých úvěrů.

Turistické statistiky

Cestovní ruch skýtá obrovský ekonomický potenciál, čehož si je každá vláda dobře vědoma. Libanonská vláda proto soustředí velkou pozornost na jeho stimulaci. V roce 2003 přijala vláda úvěr Světové banky na rekonstrukci nejdůležitějších archeologických městských aglomerací. V zájmu rozvoje letecké přepravy na bejrútském letišti se Libanon od léta 2002 hlásí k tzv. Politice otevřeného nebe. To spočívá v liberalizaci trhu v oblasti letecké přepravy.

Tabulka č.1: Vývoj turismu a letecké dopravy

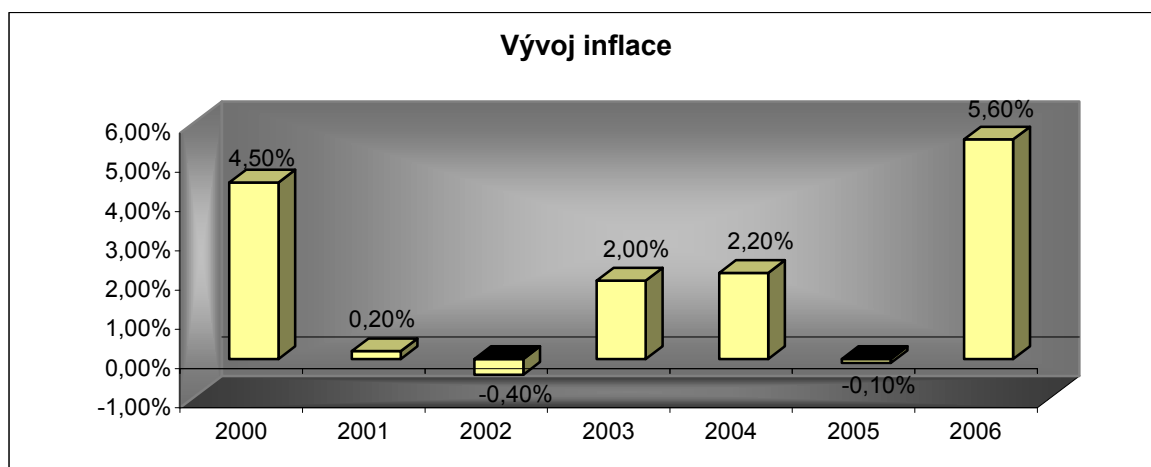
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Počet turistů (v tis.)	742	837	956	1.015	1.278	1.139	1.062
Počet letů	29.707	30.627	32.952	34.469	39.023	38.197	23.697
Počet cestujících (v tis.)	2.245	2.373	2.513	2.717	3.199	3.180	2.740

Zdroj: The Lebanon Weekly Monitor

Z tabulky č.1 je patrné, že jak počet turistů, tak i celkový počet cestujících stále nepatrně rostl. Vlivem válečného konfliktu s Izraelem a úplného zničení přistávacích ploch bejrútského mezinárodního letiště došlo k přerušení tohoto vývoje.

4.2.2 Inflace

Následující graf zobrazuje vývoj inflace v letech 2000 – 2006. Je zpracován na základě údajů z tabulky č.2 uvedené v přílohách.

Graf č.4: Vývoj inflace

Zdroj: Vlastní sestavení na základě údajů z Banque Audi

Výše cen narostla v Libanonu za období listopadu 2003 až listopadu 2004 o 2,87 %. Za prvních 11 měsíců roku 2004 přitom inflace dosahuje 2,37 %. Nejvíce rostly ceny za vzdělání (5,94 %), dopravu (4,43 %) a potraviny (3,08 %). Náklady na zdravotnictví se zvýšily o 2,90 % a bytové náklady o 2,49 %. Ceny za služby rostly minimálně (0,21 %), ceny za oděvy dokonce poklesly (o 1,18 %).

4.3. Hospodářský vývoj

Státní rozpočet

Libanon v současné době hospodaří podle posledního schváleného rozpočtového zákona z roku 2005. Rozpočty pro rok 2006 a 2007 nebyly doposud vládou schváleny vzhledem ke složité politické situaci. Do vypuknutí válečného konfliktu se vládě dařilo zvyšovat příjmy do státního rozpočtu a tlumit výdaje, to však bylo zásadně ovlivněno válečným konfliktem.

Nejvyšší rozpočty mají ministerstva vnitra, municipalit a záležitostí venkova, ministerstvo národního vzdělávání a umění, ministerstvo kultury a vyššího vzdělání, ministerstvo obrany a ministerstvo financí. Největší částka veškerých výdajů je určena na platy státních zaměstnanců.¹⁴

Tabulka č.2: Vývoj státního rozpočtu

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Příjmy	5.380	4.900	5.500	6.654	7.514	7.405	7.295
Výdaje	8.590	9.900	9.375	10.592	10.540	10.203	11.877
Saldo	-3.210	-5.000	-3.875	-3.938	-3.026	-2.797	-4.582
Deficit	37,4%	50,5%	41,3%	37,2%	28,7%	27,4%	38,6%

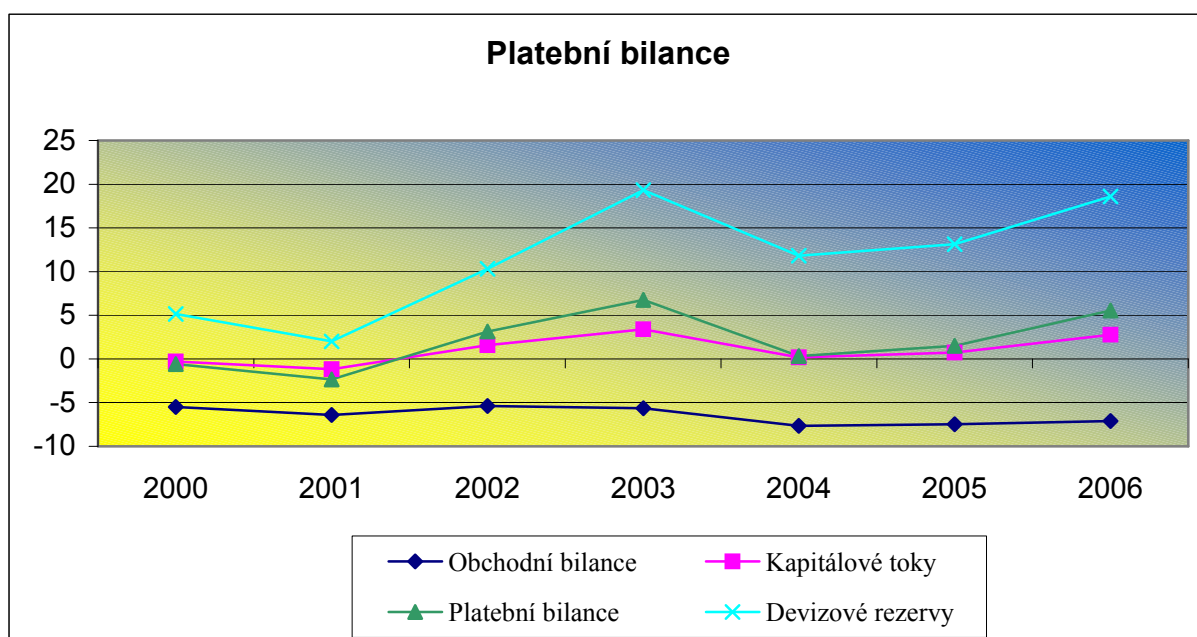
Zdroj: Banque Audi

¹⁴ Souhrnná teritoriální informace, www.businessinfo.cz

Zatímco v roce 2003 dosahoval deficit veřejných financí více než 37 %, za stejné období roku 2004 poklesl na 28,7 %. Na snížení deficitu mělo vliv především snižování nákladů na dluhovou službu o téměř 17,2 % a další zvyšování rozpočtových příjmů o 12,2 % zejména díky nárůstu příjmů z daní, hlavně z DPH (příjmy z DPH narostly o 26,8 % oproti stejnému období předchozího roku).

Platební bilance

„Platební bilance zachycuje mezinárodní pohyb statků, služeb výrobních faktorů a pohledávek a závazků dané země.“¹⁵ V následujícím grafu je zachycen pohyb ekonomických transakcí Libanonu v letech 2000 – 2006. Tabulka s konkrétními hodnotami je zahrnuta v přílohách.

Graf č. 5: Platební bilance

Zdroj: Vlastní sestavení na základě údajů z Banque Audi

Důsledkem nestabilní situace v zemi dochází k častému odlivu kapitálu. Po atentátu na expremiéra Harírího došlo k odlivu až 2,3 mld. USD, v červenci pak v následku válečného konfliktu a odlivu kapitálu klesla platební bilance na 1,373 mld. USD.

¹⁵ m. Helísek, Makroekonomie, základní kurs, 2000

Státní dluh

Libanon patří k nejvíce zadluženým zemím. I přes snahu o restrukturalizaci dluhu a zpomalení tempa jeho růstu veřejný dluh stále narůstá a dluhová služba neúměrně zatěžuje státní rozpočet.. Vývoj dluhu znázorňuje následující tabulka.

Tabulka č.3: Vývojové tendence státního dluhu

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Vnitřní mld. LBP	27,161	28,214	25,302	26,843	26,368	39,140	30,204
Vnitřní mld. USD	18,017	18,721	16,790	17,895	17,895	19,3	20,04
Zahraniční mld. USD	6,968	9,557	14,545	15,602	18,375	19,23	20,1
Celkem mld. USD	24,985	28,278	31,335	33,497	35,866	38,5	40,4

Zdroj: Banque Audi

Koncem roku dosáhla zadluženost 175% HDP. Po uspořádání konference Paříž II a důsledkem válečného konfliktu však stále ještě nedošlo k realizaci potřebných ekonomických reforem a libanonská vláda pokračuje ve vypisování obligací a eurobondů.

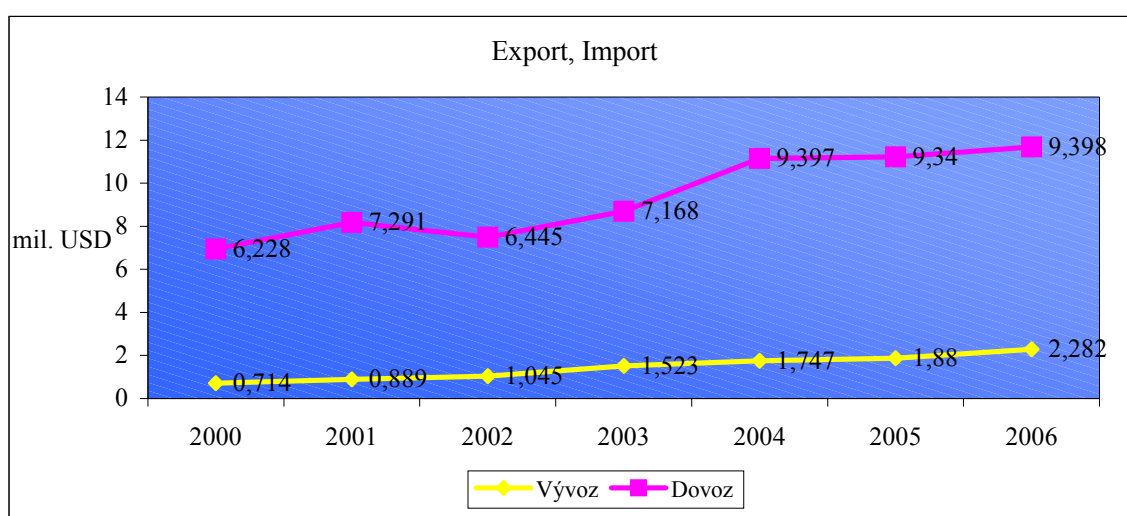
4.4 Zahraniční politika

4.4.1 Obchodní bilance

Libanonský zahraniční obchod je řízen Ministerstvem ekonomie a obchodu, které spolu s Ministerstvem financí stanovuje podmínky obchodu a uzavírá mezinárodní smlouvy. Bilance libanonského obchodu je dlouhodobě záporná. Je to dáno jak omezenými zdroji surovin, tak válečnou situací v zemi, kdy byl v zemi nedostatek spotřebního zboží a vzhledem k ostřelování a blokádám nebylo možné vyrábět a vyvážet vlastní zboží.

Nejvýznamnějšími vývozními partnery jsou arabské země a to: Saúdská Arábie (6%), Spojené arabské emiráty (6%), Sýrie (6%), Jordánsko, Kuvajt, Turecko (5%), Egypt, Irák (7%), mezi evropskými Švýcarsko(28%), Francie a dále USA.

Dovozními partnery jsou Itálie (8%), Německo (7%), Francie (8,3%), USA (8%), Rusko, ČLR (8%), Švýcarsko, Sýrie, Velká Británie (4%), Japonsko, Turecko, Saúdská Arábie.

Graf č. 6: Vývoj libanonského dovozu a vývozu

Zdroj: Vlastní zpracování na základě údajů získaných z The Lebanon Weekly Monitor

Objem zahraničního obchodu neustále stoupá. Jeho pasivní bilance je pro Libanon již typická. Mezi vyvážené zboží patří především perly, drahokamy drahé kovy, stroje a mechanická zařízení, kovy a kovové výrobky, potraviny, nápoje, tabák, minerální výrobky, chemické výrobky, buničina, papír, produkty rostlinné výroby, textil, plasty, sklo a různé průmyslové výrobky. Toto zboží představuje $\frac{3}{4}$ veškerého libanonského vývozu. Libanonský dovoz představují především ropa, stroje, farmaceutické zboží, dopravní zařízení, kovy a potraviny.

V Libanonu platí cca 30 druhů dovozních kontrol vydané různými ministerstvy. Fungují zde dvě zóny volného obchodu a to v bejrútském a tripolském přístavu. V listopadu 1997 byl schválen zákon o omezení dovozů, jeho platnost však skončila v roce 2000 snížením cla.

4.4.2 Spolupráce s Českou republikou

Diplomatické styky mezi Československem a Libanonem byly navázány v roce 1947. V tomtéž roce otevřelo Československo v Bejrútu konzulát. Roku 1962 byl tento konzulát povýšen na velvyslanectví. Libanon otevřel své pražské diplomatické zastoupení roku 1957. Nově vzniklou Českou republiku uznal Libanon 1. ledna 1993 a téhož dne byly mezi oběma zeměmi navázány diplomatické styky.

Vztahy mezi Českou republikou a Libanonem jsou tradičně přátelské a vyvážené. V rámci svých možností obě země spolupracují jak v oblasti hospodářské, tak i v oblasti školství a kultury. Dobré vzájemné vztahy byly v minulosti podpořeny i humanitární pomocí České republiky Libanonu, například zásilkou zaměřenou na zmírnění útrap uprchlíků v Libanonu v roce 1996. Na podzim 2003 předala ČR Libanonu dva odminovače KMT-6 a v letošním roce se ČR účastní projektu OSN “Stromy místo min”, jehož cílem je zalesnění odminovaných území na jihu Libanonu.¹⁶

Od atentátu na libanonského premiéra Haríriho klesla intenzita vzájemné obchodní výměny. Jde zejména o pokles českého exportu v důsledku politické a bezpečnostní nejistoty v Libanonu. V období nepokojů klesl český vývoz oproti předchozímu roku o 17.6%. Naopak dovoz libanonského zboží do Česka neustále stoupá.

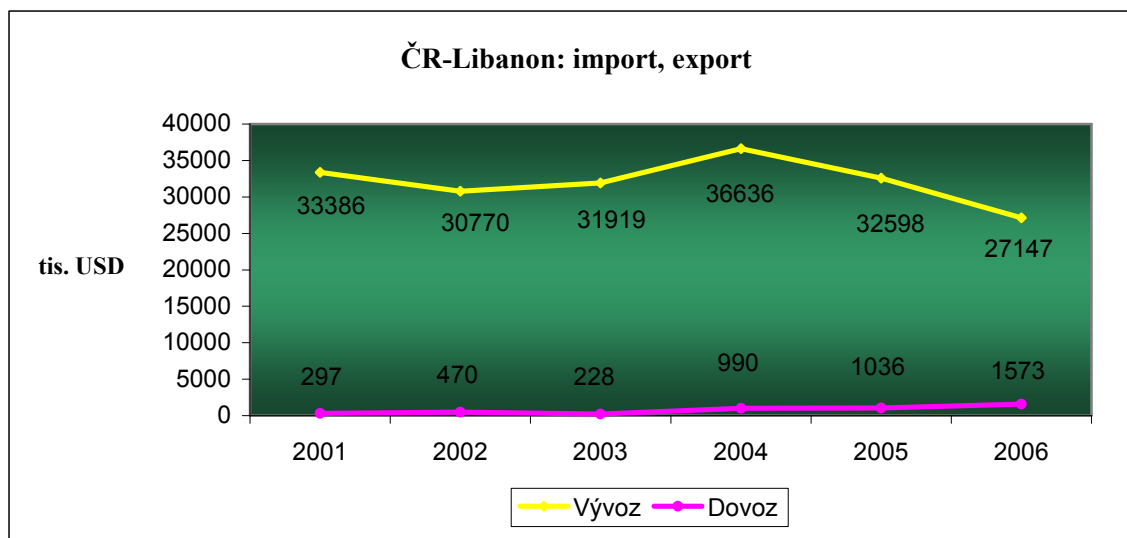
Struktura a vývoj importu a exportu

Následující graf zobrazuje dovoz a vývoz České republiky do Libanonu. V letech 2003 a 2005 docházelo k útlumu českého dovozu a v roce 2003 k libanonskému vývozu což způsobila především nestabilní situace v zemi. Nadále převládá kladné saldo pro Českou republiku. Podrobnější informace lze nalézt v tabulce č. 8 zařazené v přílohách.

---

¹⁶ Česko libanonské vztahy, <http://www.sweb.cz/libanonsky.klub/>

Graf č. 7: Česko-libanonský dovoz a vývoz, (údaje jsou uvedené v tis. USD)

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dat z www.mzv.cz/beirut

Zatímco v letech 1996 až 2002 docházelo k postupnému propadání českého vývozu do Libanonu, v roce 2003 se tento trend zastavil a vývoz českého zboží do Libanonu začal opětovně narůstat. V roce 2003 vzrostl o 3,7 %, v roce 2004 o 14,8 %, do konce března 2005 o téměř 33 %. V roce 2005 se vývoz propadl o 11,2 %, v roce 2006, zejména i pod vlivem letních válečných událostí a dvouměsíční námořní a vzdušné blokády Libanonu, o dalších 16,7 %. Obchodní obrat v roce 2006 ve výši 28,72 mil. USD znamenal rekordní minimum za posledních 10 let.

Libanonský dovoz v celkové hodnotě 1,573 mil. USD byl v roce 2006 zastoupen především tabákovými výrobky (0,770 mil. USD, 49 %). Dle statistik vzájemné obchodní výměny došlo v roce 2006 k dovozu řady zcela nových komodit jako např. ocelových trubek (0,257 mil. USD, 16,3 %) nebo automobilů (0,082 mil. USD, 5,2 %). Tradičně se do ČR z Libanonu v malém množství dovážejí potraviny. Od roku 2005 se do ČR také dováží libanonské víno, přičemž jeho dovoz se stále zvyšuje (v roce 2006 0,116 mil. USD, 7,4 %).¹⁷

¹⁷ Struktura vývozu a dovozu, www.mzv.cz/beirut

5 Diskuse

Libanonská vláda schválila poválečný plán obnovy země ve výši 573,1 mil. USD. Oproti původnímu návrhu reforem schválený plán odráží důsledky letní války na libanonskou ekonomiku a termíny zavedení některých reforem se odsouvají. Plán na snížení celkové zadluženosti počítá s jejím snížením do roku 2010 ze současných 180% na 145% namísto původních 138% .

Největší prostředky by dle tohoto dokumentu měly být rozděleny následovně:

- energetika 88 mil. USD (obnova transformátorů a distribuční sítě, distribuce generátorů a oprava palivových zásobníků elektrárny v Jiyeh),
- obnova činnosti malých a středních podniků 80 mil. USD (zejména na bankovní garance),
- výstavba provizorních přístřeší (75 mil. USD),
- odstranění ropné skvrny na moři (52 mil. USD),
- podpora mikroekonomických aktivit, zejména nejchudšího obyvatelstva a žen (46 mil. USD),
- výstavba a vybavení škol (44 mil. USD),
- obnova rozvodů pitné vody a kanalizace (téměř 30 mil. USD),
- oprava cest a výstavba provizorních mostů (30 mil. USD),
- vybavení zemědělců a rybářů (32 mil. USD),
- asistence palestinským uprchlickým táborům.

V případě uskutečnění schválených reforem by měl být v Libanonu ve střednědobém výhledu dosahován ekonomický růst 4-5 % a zadluženost by měla k roku 2011 poklesnout ze současných 180 % HDP na 145 %. Rozpočtový deficit by se měl snížit z dnešních 14 % HDP na 2,1 % a rozpočtové příjmy by se měly navýšit ze současných -0,7 % HDP na 8,9 % v roce 2011. Naopak v případě absence reforem se v roce 2010 rozpočtový deficit prohloubí na 20 % HDP, dluhová služba spotřebuje 85 % veškerých rozpočtových příjmů a zadluženost vzroste na 215 % HDP.

Schválený plán předpokládá zprivatizovat do poloviny roku 2007 dvě společnosti GSM a odprodat podíl libanonské Centrální banky u letecké společnosti MEA (Middle East Airlines) a společnosti INTRA (spravuje Libanonské kasino). V roce 2008 by mělo dojít k privatizaci libanonského Telecomu.

Co se týče daňové politiky plán předpokládá zavedení všeobecné daně z příjmu v roce 2008. V roce 2008 by mělo dojít k navýšení DPH ze současných 10 % na 12 % a v roce 2010 na 15 %. Daň z úroků by se od roku 2008 měla zvýšit z 5 % na 7 %. Mělo by rovněž dojít k postupnému obnovení daně z pohonných hmot.

Administrativní reforma počítá se snížením výdajů na platy státním zaměstnancům, výdajů na chod úřadu vlády a kanceláře prezidenta a výdajů na jejich služební cesty. Počítá se s odstraněním zbytečné administrativy tím, že pracovníci, kteří odejdou do důchodu (20 % v následujících 5 letech a 45 % v následujících 10 letech), nebudou nahrazováni novými, prodlouží se pracovní doba (32-36 hodin) a zruší se některé státní instituce (Rada pro rozvoj jihu a Fond pro přesídlené).

Důležitou součástí plánu je projekt na potírání korupce ve státní sféře. Projekt bude zaveden nejdříve na libanonském ministerstvu financí a ministerstvu veřejných prací. V následujících letech by měl být tento projekt rozšířen i na další státní instituce.

V souvislosti s válečným konfliktem v Libanonu představují nejaktuálnější obchodní příležitosti zejména poválečnou rekonstrukci země, a to v současnosti hlavně výstavbu nových obydlí a obnovu infrastruktury. Existuje zde i urgentní potřeba posílit a zreformovat bezpečnostní složky země. Perspektivními komoditami vývozu zůstávají živý dobytek, léčiva a zdravotnický materiál. Libanonský trh má také předpoklady pro uplatnění ekologických technologií.

6 Závěr

V současné době je Libanon se svou zadlužeností dosahující 175% HDP odkázán na humanitární pomoc a zahraniční investice. Ty se vláda snaží přilákat především všeobecně liberálním klimatem. Cizinci mají stejná práva na podnikání jako občané Libanonu. Jedinou a hlavní podmínkou je zaregistrování v obchodním rejstříku. Zahraniční investoři mohou bez problémů zakládat libanonské společnosti nebo místní pobočky zahraničních mateřských společností.

Komplikace představují kromě již zmíněné politické a bezpečnostní situace také velká míra korupce. I když Libanon přijal potřebnou legislativu na ochranu práv duševního vlastnictví, v praxi není problém tyto normy obejít.

Zásadní vliv na další vývoj hospodářství v Libanonu bude mít udržení bezpečnosti a stability v zemi. Je nutné dále přijímat reformy a omezit korupci. Také vztahy se Sýrií a Izraelem jsou velice důležité. Jako nejbližší sousedé si jsou důležitými partnery v oblasti zahraničního obchodu. Je však nutné omezit nelegální obchod se Sýrií. Jeho převedení do legální sféry by mělo jistě vliv na ekonomiku obou zemí. Nicméně je toto nepravděpodobné i z důvodu obchodování se zbraněmi, což je na mnoha místech naprosto nepřípustné.

Hospodářský vývoj Libanonu byl vždy výrazně ovlivňován politickou situací v zemi. Po 15leté válce a stagnaci vývoje se začátkem nového století začalo hospodářství rozvíjet. Přijetím nutných reforem a obdržení dotací za zahraničí chtěli představitelé Libanonu oživit hospodářský vývoj. V důsledku válečného konfliktu došlo ke zpomalení tohoto vývoje. Plánované a kontroverzní reformy se musely přizpůsobit nově nastalé situaci. Vyhrčená situace v zemi urychlila jejich přijetí. Předpokládá se další liberalizace libanonského trhu, související zejména s přípravou země na vstup do WTO. Na dalším ekonomickém vývoji Libanonu se odrazí poválečná obnova země. Lze očekávat nové pracovní příležitosti především ve sféře stavebnictví. Pokud ale Libanon radikálně nezlepší bezpečnost v zemi nebudou zahraniční investoři do jeho obnovy ochotni vložit svůj kapitál.

7 Seznam literatury

Odborné publikace:

CABADA, L.: Blízký východ v současném světě. Aleš Čeněk s.r.o. 2006 ISBN 80-86898-85-7

HELÍSEK, M.: Makroekonomie, základní kurs. Slaný, Melandrium 2000. ISBN 80-86175-10-3

ENCYKLOPEDICKÝ DŮM: Encyklopedický slovník. Praha, Odeon 1993. ISBN 80-207-0438-8

FIGUIÉ, G.: Le point sur le Liban. Beyrouth. Barneoud 1998

KADERÁBKOVÁ, B., SEDLÁČEK, M.: Makroekonomické modely a hospodářská politika. Praha, ČVUT 1996. ISBN 80-01-01519-X

KARTOGRAFIE PRAHA: Kapesní atlas světa. Praha, Kartografie Praha 1994. ISBN 80-7011-293-X

ŽÁK, M.: Základy hospodářské politiky. Praha, VŠE 1993. ISBN 80-7079-160-8

Internetové odkazy:

cs.wikipedia.org/wiki/libanon

www.audi.com.lb/geteconomy/economic/

www.businessinfo.cz

<http://www.cas.gov.lb/>

<http://www.economy.gov.lb/>

http://www.lebanonembassyus.org/country_lebanon/economy.html

<http://www.lebanonmonitor.com/>

<http://www.lebweb.com/>

lexicorient.com/e.o./lebanon.htm

www.mzv.cz/beirut

www.sweb.cz/libanonsky.klub

Články:

www.businessinfo.cz

Válečné škody na pozemní infrastrukturu a obydlích v Bejrútu a na jihu Libanonu, 2006

Průmyslové škody v libanonském údolí Bekáa, 2006

Sto dnů poválečné obnovy Libanonu, 2006

Libanonská vláda schválila plán ekonomických reforem, 2007

EU poskytne Libanonu 10 milionů EUR v rámci humanitární pomoci, 2006

<http://www.europarl.europa.eu/>

Parlament pro posílení mírových sil v Libanonu, 2006

www.katastrofy.com

Červený kříž zvyšuje svou humanitární pomoc, 2006

[Ekonomika.idnes.cz](http://ekonomika.idnes.cz):

Válka s Izraelem zdevastuje libanonskou ekonomiku, 2006

Seznam použitých zkratk

DPH	Daň z přidané hodnoty
EIU	Economist Intelligence Unit
EP	Evropský parlament
EU	Evropská unie
GSM	Globální systém pro mobilní komunikaci
HDP	Hrubý domácí produkt
HNP	Hrubý národní produkt
MV ČK	Mezinárodní výbor Červeného kříže
OEÚ ZÚ	Obchodně-ekonomický úsek zastupitelského úřadu
RB OSN	Rada bezpečnosti Organizace spojených národů
SB	Světová banka
UNIFIL	United Nations Interim Force in Lebanon
WTO	World Trade Organization

8 Přílohy

Přílohy:

Příloha č. 1: Index ekonomické svobody

Příloha č. 2: Bilaterální dohody a dvoustranné mezinárodní smlouvy mezi Českou republikou a Libanonem

Příloha č. 3: Česko-Libanonské vztahy: Přehled nejdůležitějších návštěv

Příloha č. 4: Nejvýznamnější podniky ve vzájemném obchodu se zbožím

Tabulky:

Tabulka č. 4: Vývoj HDP

Tabulka č. 5: Vývoj inflace

Tabulka č. 6: Platební bilance země

Tabulka č. 7: Vývoj libanonského zahraničního obchodu

Tabulka č. 8: Bilance vzájemné obchodní výměny mezi ČR a Libanonem

Tabulky č. 9: Komoditní struktura českého vývozu

Tabulka č. 10: Komoditní struktura libanonského vývozu

Příloha č. 1

Index ekonomické svobody

Libanonská ekonomika je dle odhadů v roce 2007 svobodná z 60,3%. Ve světovém žebříčku se tak umístila na 77. místě. Její celkové hodnocení je o 1.8 procentuálních bodů vyšší než v roce 2006, což částečně odráží nové metodologické podrobnosti. Mezi zeměmi Blízkého východu/Severní Afriky zaujímá 9. ze 17 míst a jeho hodnocení je mírně nad průměrem dané oblasti. Libanonská ekonomika má velkou svobodu fiskální, monetární, finanční a pracovní. Dovození cla a inflace jsou velice nízké. Finanční sektor je dobře vyvinut v oblasti soukromých bank a služeb. Trh práce je vysoce flexibilní. Osvobození od korupce, podnikatelská, investiční a svoboda práva na majetek jsou oblasti, ve kterých má Libanon, co zlepšovat. Neodbytná byrokracie ztěžuje uzavírání obchodů a všeobecně chaotický vládní systém brzdí přísun zahraničního kapitálu. Korupce je zde nekontrolovatelná a hojně rozšířená. Spravedlivé posouzení osobních práv není zaručeno, jelikož soudy jsou ovlivňovány bezpečnostními službami a policií.

Podnikatelská svoboda 56,2%

Zahájení podnikatelské činnosti trvá v Libanonu 46 dní oproti celosvětovému průměru 48 dní. Podnikání by mělo být nejjednodušší pro maximum pracovních míst. Obdržení podnikatelské licence je relativně jednoduché, ale uzavírání obchodů je velice obtížné. Byrokracie a nedostatek transparentnosti jsou trvalým problémem. Celková svoboda na zahájení, provoz podniků a uzavírání obchodů jsou omezována státním regulačním prostředím.

Monetární svoboda 83,5%

Inflace v Libanonu je nízká. Zprůměrnováno na 1.1% v letech 2003-2005. Relativně nízké a stabilní ceny reprezentují většinu z číselného ohodnocení monetární politiky. Vláda ovlivňuje ceny prostřednictvím státních podniků a státních podpor a subvencí a kontroluje cenu chleba, petrolejových derivátů.

Fiskální svoboda 95,9%

Libanon má nízké daně. Nejvyšší dovozní daň je 20%. V posledním roce tvořily daně 16,9 % HDP.

Svoboda trhu 67,4%

Libanonský měřený průměr v roce 2002 byl 6,3 %. Vláda udržuje dovozní clo, omezující licenční pravidla, kvóty léčiv a elektřiny. 20% této svobody je odvozeno od těchto opatření.

Vládní svoboda 83,5%

Mírné jsou celkové vládní výdaje zahrnující výdaje a státní transfery. Vláda utratila 34,5 % HDP a obdržela 23,8 % z podílů a státních podniků.

Investiční svoboda 30,0%

Libanon vítá zahraniční investice, omezení jsou pouze v oblastech nemovitostí, pojištění, mediálních podniků, bank.

Finanční svoboda 70,0%

Libanonský finanční sektor je jeden z nejvíce svobodných a sofistikovaných v zemi. Je pouze málo omezení pro domácí banky a bariér pro zahraniční. Finanční regulace jsou průhledné.

Svoboda od korupce 31,0%

Korupce je chápána jako velice závažná. Libanon okupuje 83. místo ze 158 zemí v indexu korupce vedeném Transparency International.

Pracovní svoboda 74,4%

Pracovní trh funguje pod velice přísnými pracovními předpisy, které by pro větší zaměstnanost a produktivitu práce měli být zlepšeny.

Příloha č. 2

Bilaterální dohody

- Asociační dohoda mezi EU a Libanonem - Obchodní protokol (1.3.2003)
- Dohoda o spolupráci v civilním letectví (červenec 2006)
- Dohoda o vzájemné podpoře a ochraně investic (24.1.2000)
- Dohoda o zamezení dvojímu zdanění a zabránění daňovým únikům (24.1.2000)
- Dohoda o spolupráci v oblasti cestovního ruchu (18.8.2006)

Dvoustranné mezinárodní smlouvy mezi Českou republikou a Libanonem:

- Memorandum o porozumění mezi Asociací libanonských průmyslníků a Svazem průmyslu a dopravy ČR (duben 2003)
- Memorandum o porozumění mezi libanonskou investiční agenturou IDAL a Czech Investem (duben 2003)
- Dohody o spolupráci mezi Hospodářskou komorou ČR a libanonskou Federací obchodních, průmyslových a zemědělských komor (květen 2004)

Příloha č. 3

Česko-Libanonské vztahy: Přehled nejdůležitějších návštěv

- **10/1994:** Návštěva ministra průmyslu a obchodu ČR Vladimíra Dlouhého v Bejrútu. Ministr Dlouhý podepsal během své návštěvy novou Dlouhodobou obchodní dohodu
- **01/1995:** Návštěva delegace zahraničního výboru PSP ČR v Libanonu, vedená tehdejším předsedou zahraničního výboru J. Paynem
- **09/1997:** Návštěva prezidenta Václava Havla v doprovodu ministryně spravedlnosti V. Parkanové a ministra dopravy a spojů M. Římana. Během návštěvy byla podepsána Dohoda o podpoře a ochraně investic
- **09/1999:** Návštěva parlamentní delegace v ČR vedená místopředsedou Národního shromáždění Libanonu E. Ferzlim
- **10/1999:** Pracovní návštěva ministra zemědělství ČR J. Fencla v Libanonu
- **04/2002:** Pracovní návštěva ministra dopravy a spojů ČR J. Schlinga v Libanonu
- **06/2002:** Návštěva prezidenta E. Lahúda v ČR v doprovodu místopředsedy vlády I. Farése a ministra zahraničních věcí LR M. Hammúda
- **04/2003:** Návštěva ministra ekonomie a obchodu LR B. Fulejhána v Praze. Ministr Fulejhán se také zúčastnil zasedání první Česko-libanonské smíšené obchodní komise
- **09/2003:** Návštěva ministra pro místní rozvoj ČR P. Němce, který v Bejrútu za účasti zástupců turistického podnikatelského sektoru ČR slavnostně zahájil Česko-libanonské dny a podepsal Dohodu o letecké dopravě
- **02/2004:** Pracovní návštěva místopředsedy vlády a ministra zahraničních věcí Cyrila Svobody v Libanonu
- **05/2004:** Pracovní návštěva prezidenta ČR **Václava Klause** s chotí v Libanonu

Příloha č. 4

Nejvýznamnější podniky ve vzájemném obchodu se zbožím:

Česká republika:

- Jihočeské mlékárny, České Budějovice
- Lípa a.s., Praha
- Milkpol a.s., Praha
- Nová Huť, Ostrava
- Škoda, Mladá Boleslav
- Glavunion a.s., Teplice
- Barum Continental, Otrokovice
- Ligna a.s., Praha
- Bohemia Crystalex Trading a.s., Liberec
- ČZ Uherský Brod
- Preciosa a.s., Jablonec nad Nisou
- Linet, s.r.o., Slaný
- Jablonex a.s.

Libanon:

- S.I.T.C s.a.l. Beirut
- Amime Aour . Middle East Food s.a.l., Beirut
- Maurice Jabra, Beirut
- Benta Trading Co., Beirut
- Hazimeh Trading Co., Beirut
- La Porcelaine s.a.l., Beirut
- Hamid Group, Beirut
- MYBEL Export – Import, Beirut
- J. RAMIA, Chtaura
- Pierre SAYEGH, Beirut
- Karam Electronics, Beirut (bývalá afilace Transakta a.s. Praha)

Tabulka č. 4: Vývoj HDP

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
HDP (mil. USD)	16,5	16,4	17,343	18,245	19,87	22,2	22,3
% růstu reál. HDP	-0,5	1,5	2,0	2,5	5	0	-4 až -5

Zdroj: Banque Audi

Tabulka č. 5: Vývoj inflace

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Průměr LBP a USD	4,5%	0,2%	-0,4%	2,0%	2,2%	-0,1%	5,6%

Zdroj: Banque Audi

Tabulka č. 6: Platební bilance země

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Obchodní bilance	-5,514	-6,402	-5,400	-5,644	-7,650	-7,460	-7,118
Kapitálové toky	5,225	5,232	6,964	9,030	7,819	8,2	9,9
Platební bilance	-0,289	-1,170	1,564	3,386	0,169	0,747	2,793
Devizové rezervy	5,748	4,360	7,191	12,56	11,5	11,65	13

Zdroj: Banque Audi, (údaje jsou uvedeny v mld.USD)

Tabulka č. 7: Vývoj libanonského zahraničního obchodu

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Vývoz	0,714	0,889	1,045	1,523	1,747	1,880	2,282
Dovoz	6,228	7,291	6,445	7,168	9,397	9,340	9,398
Bilance	-5,514	-6,402	-5,400	-5,645	-7,650	-7,460	-7,116
Podíl EXP/IMP	11,46%	12,19%	16,21%	21,2%	18,59%	20,12%	24,28%
Obrat	6,942	8,18	7,490	8,691	11,144	11,220	11,680
Tranzit	0,060	0,069	0,091	0,185	0,355	0,199	-
Reexport	0,058	0,060	0,063	0,105	0,206	0,140	-

Zdroj: The Lebanon Weekly Monitor, (údaje jsou uvedeny v mil. USD)

Tabulka č. 8: Bilance vzájemné obchodní výměny mezi ČR a Libanonem

	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Vývoz	33.386	30.770	31.919	36.636	32.598	27.147
Dovoz	297	470	228	990	1.036	1.573
Obrat	33.683	31.240	32.147	37.626	33.634	28.720
Saldo	33.089	30.300	31.691	35.646	31.562	25.574

Zdroj: www.mzv.cz/beirut (údaje jsou uvedené v tis. USD)

Tabulka č. 9: Komoditní struktura českého vývozu

	2003	2004	2005	2006
Potraviny a živá zvířata	17.240	17.468	18.141	15.079
Nápoje a tabák	14	0	0	0
Surové materiály, nepoživatelné, s výjimkou paliv	34	805	233	0
Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	1	0	0	0
Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	0	0	0	0
Chemikálie a příbuzné výrobky	1.470	949	1.197	801
Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	9.677	11.449	7.414	6.957
Stroje a dopravní zařízení	1.978	3.377	2.875	2.327
Průmyslové spotřební zboží	1.505	2.588	2.740	1.983
CELKEM	31.919	36.636	32.600	27.147

Zdroj: www.mzv.cz/beirut (údaje jsou uvedené v tis. USD)

Tabulka č. 10: Komoditní struktura libanonského vývozu

	2003	2004	2005	2006
Potraviny a živá zvířata	64	48	82	78
Nápoje a tabák	22	813	828	886
Surové materiály, nepoživatelné, s výjimkou paliv	0	1	3	132
Minerální paliva, maziva a příbuzné materiály	0	1	0	0
Živočišné a rostlinné oleje, tuky a vosky	6	6	2	1
Chemikálie a příbuzné výrobky	47	0	1	0
Tržní výrobky tříděné hlavně podle materiálu	34	65	38	297
Stroje a dopravní zařízení	45	1	11	106
Průmyslové spotřební zboží	9	56	73	73
CELKEM	228	990	1.038	1.573

Zdroj: www.mzv.cz/beirut (údaje jsou uvedené v tis. USD)